

DVA ROKY Magda Pospíšilová S PREMIÉROU

Fakty a spomienky

Dixit

DVA ROKY Magda
Pospíšilová
S PREMIÉROM

Fakty a spomienky

DVA ROKY S PREMIÉROM

Fakty a spomienky

Autorka textu © Magda Pospíšilová, 2025

Foto: archív autorky

Obálka a grafický dizajn © Matúš Chalupa, 2025

Prešlo jazykovou korektúrou.

Vydalo Vydavateľstvo Dixit, s. r. o., 2025

www.dixit.sk

Vydanie prvé.

Tlač: Tiskárny Havlíčkův Brod a. s.

ISBN: 978-80-89662-64-7

EAN: 9788089662647

Všetky práva vyhradené.

Žiadna časť tejto knihy nesmie byť reprodukováná
ani šírená v žiadnej forme ani žiadnymi
prostriedkami bez predchádzajúceho
písomného súhlasu vydavateľa.

„Naša republika a jej médiá budú stúpať alebo klesať spoločne. Schopná nezaujatá žurnalistika so vzdelanou a pripravenou inteligenciou, ktorá by vedela, čo je správne a mala odvahu to urobiť, môže zachovať tú verejnú cnosť, bez ktorej je vláda občanov len pretvárkou a výsmechom. Cynické, žoldnierske, demagogické médiá časom vyprodukurujú ľudí rovnako nízkych ako ona sama. Sila formovať budúcnosť republiky bude v rukách budúcej generácie novinárov.“

Tento nadčasový text napísal v roku 1904 na podporu svojho návrhu na založenie školy žurnalistiky Joseph Pulitzer (1847 – 1911), maďarsko-americký redaktor, vydavateľ a priekopník modernej bulvárnej žurnalistiky. Počas svojho života patril k najmocnejším žurnalistom v USA. Bol iniciátorom vzniku žurnalistického a umeleckého ocenenia, ktoré nesie jeho meno. Pulitzerova cena je udeľovaná od roku 1917, v súčasnosti má 21 kategórií.

Rada Európy,
Štrasburg, 26.06.1996

Con

Council of Europe
seil de l'Europe

**Nie vždy sa od druhých môžeme naučiť, čo máme robiť.
Ale máme možnosť vidieť, čo robiť nemáme.
Aj to je veľmi vzácna, dobrá skúsenosť do života.**

Úvodom

„**P**roblémom Slovenska nebol a nie je Vladimír Mečiar. Keby to tak bolo, takmer 30 rokov odvtedy čo sa skončilo jeho premiérovanie, Slovensko by už bolo tým pomyselným, vytúženým Švajčiarskom, ktoré nám viacerí slovenskí politici sľubovali.“ Tieto slová mi povedal v jeden krásny jesenný deň 2023 v pražskej kaviarni *Louvre* bývalý redaktor a moderátor rádia Twist, pamätník a kritik Mečiarovho vládnutia, dnes o. i. pôsobiaci v Inštitúte komunikačných štúdií a žurnalistiky Univerzity Karlovej v Prahe, kňaz a spisovateľ Karol Lovaš. Má či nemá pravdu?! Neviem, či dá aspoň čiastočnú odpoveď na dané konštatovanie text, ktorý držíte v rukách. Neskromne dúfam, že bude aspoň malým kamienkom do mozaiky slovenskej politiky a žurnalistiky v prvých rokoch samostatnej Slovenskej republiky.

Myslím si, že som do značnej miery politicky cítiaci človek. Obe moje zamestnania – novinárky i diplomatky – mi dopriali za tých 43 profesijných rokov stretávať sa a spolupracovať s úžasnými ľuďmi – osobnosťami politického, vedeckého, kultúrneho i novinárskeho života. Rovnako tak aj s neúspešnými v politike či žurnalistike, doma na Slovensku i v niektorých krajinách. Vladimír Mečiar, politik s obrovskou energiou, charizmou a obdivuhodnou pamäťou, ním rozhodne nebol, práve naopak. Či sa to niekomu páči alebo nie, V. Mečiar bol najvýraznejšou a najosobitejšou postavou politického života na Slovensku v 90-tych rokoch. Aj preto ma vyrušuje príchodné používanie slova „mečiarizmus“ v pejoratívnom význame – a to aj od ľudí, ktorí v čase jeho vládnutia neboli ešte ani na svete. Aby však nedošlo k omylu, táto kniha nie je a nechce byť ani „obhajobou“ premiéra V. Mečiara a jeho niektorých politických rozhodnutí.

Nielen preto, že mapuje iba cca dva roky jeho premiérovania (1995 – 1997), keď som robila jeho hovorkyňu a riaditeľku Tlačového a informačného odboru Úradu vlády SR. Poskytuje obraz aj o jeho ďalších politických spolupútnikoch i oponentoch, ale nastavuje zrkadlo aj novinárom a celkovo stavu slovenskej žurnalistiky v daných rokoch. Veľakrát som si sama pre seba kládla otázku, čo bolo skôr – „vajce či sliepka“?! Politický aktivizmus až nenávisť nemalej časti novinárskej obce voči V. Mečiarovi alebo nepochopenie úlohy žurnalistiky, neznášanlivosť a podozrievavosť zo strany V. Mečiara a jeho niektorých spolustraníkov?! Neviem... Odkedy som však vďaka svojmu 4-ročnému diplomatickému pôsobeniu v Dánsku začala sledovať medzinárodne najúspešnejší a najoslavovanejší dánsky seriál *Borgen* (*Vláda*), všeobecne považovaný za jeden z najzásadnejších titulov celosvetovej televíznej tvorby, ktorý je politicko-dramatickým televíznym seriálom o politike a jej previazanosti so svetom médií, zastávam názor, že by si ho mali povinne ako študijný materiál pozrieť tak politici, ako aj novinári. Všetci tí, ktorí sa venujú, či chcú venovať vládnej a parlamentnej žurnalistike alebo hovorcovstvu.

Táto kniha umožňuje nahliadnuť pod pokrievku slovenskej vrcholovej politiky i do zákulisia médií. Chcela by byť akousi nezáujatou „literatúrou faktu“ o politike a politikovi, aj s niektorými jeho ľudskými rozmermi, ktoré dokresľujú jeho osobnosť ako politika i človeka. Rovnako tak je táto kniha o médiách a novinároch, ktorí ho buď „milovali“ alebo nenávideli. A o čase, ktorý sme vtedy, v 90-tych rokoch minulého storočia na Slovensku žili. Robím to preto, aby fámy o tých rokoch neboli väčšie ako skutočnosť.

Hovorím tu však aj o sebe, za seba a o tom, ako som veci videla a vnímala. Možno vás prekvapí môj názor na politiku, politikov, médiá a novinárov. Otváram svoju 13. komnatu - napriek varovaniu, že mi kniha prinesie možno viac nepríjemností ako pozitívnych reakcií. Ak prispeje aspoň trochu k objasneniu toho, v čom bol V. Mečiar výnimočný, ale i toho kedy fabuloval či nehovoril pravdu on a kedy iní politici, ale aj o tom, v čom a kedy klamali médiá, splní svoj účel, pre ktorý vznikla.

1 Február - október 1995

Tu Nagyová. *Dobrý večer, pani Magda. Čo robíte?*“ Ozvalo sa v telefóne na stole v pracovni vedľa mňa, kde som sa práve pripravovala na rannú hodinu angličtiny. Bolo približne pol ôsmej večer, z obývačky som tlmene počula, že ešte stále bežia Televízne noviny. V kalendári sa písal február 1995.

„*Robím si úlohu z angličtiny, prečo sa pýtate?*“ „*Nemohli by ste na chvíľu prísť, šéf sa chce s Vami rozprávať?*“ „*Teraz ?!*“ Vytreštila som oči, nestihnúc položiť jej ďalšie otázky.

„*Áno, posielam pre vás auto. Bude to tmavomodré BMW. O sedem minút bude u vás!*“ - odpovedala a položila telefón. Akčná ako vždy.

Vybehla som nervózne z izby a pobehovala po byte, netušiac, čo to má znamenať, čo to môže byť, čo sa deje?! A tiež – ako typická žena - čo si mám obliecť. Ved' nestáva sa v živote často, aby vás k sebe pozval predseda vlády. Schytila som biely úpletový kostým, ktorý mi prišiel prvý pod ruku. Manžel s mladším synom stáli obaja v hale, krútiac hlavou, tak isto nechápajúc, o čo ide?! Bola som napoly oblečená, keď telefón znovu zazvonil. Volala moja bývalá kolegyňa a kamarátka z Rádiožurnálu Alica Bieliková, v tom čase už poslankyňa Národnej rady Slovenskej republiky za premiérovo HZDS (Hnutie za demokratické Slovensko).

„*Magdi, premiér ti chce niečo ponúknuť, zober to! Zober to, prosím...*“. Bola dosť neodbytná, na moje nechápavé otázky – „*Prečo práve mne? Prečo ja?! ...* mi priamo neodpovedala.

„*Mami, mami, BMV už stojí pred domom...*“ - kričal medzitým od okna Miško. „*Alicka, neviem, naozaj neviem, musím ísť, už čakajú.*“ „*Zober to, prosím. Neodmietni to! Šéf to veľmi potrebuje, Slovensko to potrebuje...*“ - doslova prosila.

Chlapci z Úradu na ochranu ústavných činiteľov ma doviedli bočným vchodom priamo na sekretariát predsedu vlády, kde ma už čakali. Pani Anna Nagyová, riaditeľka Kancelárie predsedu vlády SR mi podala ruku, hneď otvorila dvere do pracovne premiéra, pýtajúc sa – „*Pán premiér, je tu pani Magda, mám jej to povedať ja?*“

„*Nie! Nie, ja jej to poviem...*“ – odvetil vstávajúc spoza stola, idúc mi v ústrety sám Vladimír Mečiar. Poznal ma vcelku dobre, veď sme sa pracovne stretli za tých päť rokov, čo sa pohyboval v slovenskej politike a ja som bola parlamentnou a vládnu spravodajkyňou *Rádožurnálu*, najpočúvanejšej spravodajskej relácie na Slovensku, nespočetne krát. Napriek tomu mi nebolo všetko jedno, snažila som sa však na jeho takmer priateľské privítanie odpovedať s istou dávkou humoru. „*Pán premiér, čo som niečo urobila, že ma voláte? Niečo som vyviedla?!*“ Pokúsila som sa vtipkovať.

„*Nie, nie naopak*“ – z chuti sa zasmial – „*chcem vám pomôcť a sebe tiež. Sadnite si.*“

Sadla som si do kresla pre hostí, hneď sa k nám pripojila aj Zdenka Kramplová, vedúca Úradu vlády, ktorá bola práve u premiéra. Premiér sa mi na chvíľu zadíval do očí a potom sa ozval: „*Veľmi si vás vážim a preto chcem, resp. vám navrhujem, aby ste mi išli robiť hovorkyňu.*“

„*Hovorkyňu vlády?!*“

„*Nie, hovorkyňu premiéra!*“.

Zostala som v šoku a bolo to zrejme na mne aj vidieť. Usmial sa.

„*Prečo práve ja...?! Ako ste na mňa prišli...?!*“ – pýtala som sa nechápavo krútiac hlavou. Znovu sa zasmial.

„*Chcem zmeniť trochu farbu vlasov, už tu mám dve blondínky (mysliac tým dve prítomné dámy Nagyovú a Kramplovú) a chcem aj jednu tmavovlásku.*“ Zažartoval.

„*Ale pán premiér, ja neviem... neviem, či by som to vedela, veď sú iní, šikovnejší a schopnejší, navyše vám plne oddaní.*“

Na to mi začal prezentovať svoju personálnu analýzu novinárov, či presnejšie celého novinárskeho stavu na Slovensku. V ruke držal ceruzku a prevracal ju. „*Zoberte si novinárov – chlapov, kto by sa tak ku mne hodil?! Medzi mužmi prichádzajúcimi do úvahy je to úplná mizéria. Z novinárskych špičiek by sa to nehodilo, ani oni, ani ja by som to nechcel. Leško, Gembický, Fülle, Meliš. Ja nemám záujem a oni určite tiež nie.*“

S údivom som počúvala. Súkal mená ako z rukáva, mal to

dokonale zmapované, všetkých novinárov mal prečítaných, pravdaže, zo svojho uhla pohľadu. „A ženy? Z tých by prichádzala do úvahy jedine priebojná Eva Zelenayová¹.“ Vtedy som si v duchu pomyslela „Preboha, on mňa názorovo zrovnáva so Zelenayovou?!“

Ale hneď aj dodal: „Ona je poslankyňa, takže to je pasé.“

V duchu som sa sama seba neveriacky opätovne pýtala – „Mňa názorovo spája s Evou Zelenayovou?!“ Až neskôr som si uvedomila, že aj keby Eva Zelenayová poslankyňou nebola, na post jeho hovorkyne by aj tak neprichádzala do úvahy a to najmä z jedného prozaického dôvodu. Vedela som, že sa neznáša s pani Nagyovou. Robiť hovorcu alebo hovorkyňu premiéra si celkom prirodzene, až nutne, vyžadovalo vychádzať dobre s pani Nagyovou, pravou rukou predsedu vlády V. Mečiara, o ktorej sa všeobecne hovorilo, že je nepriestrelná, že selektuje ľudí okolo premiéra, dokonca aj tých najbližších. Podľa mojich dovtedajších redaktorských skúseností som už vtedy zastávala názor, že napriek tomu všetkému, čo sa o nej hovorilo, je to skvelá organizátorka a manažérka a ako som neskôr zistila, plnila aj isté diplomatické misie. Často zachraňovala, čo sa dalo, chodila aj do zahraničia, pretože to, čo si nemohlo dovoliť MZV SR, si dovolila, resp. mohla dovoliť vďaka svojmu šarmu vybaviť ona. Dáma, ktorá mala v sebe zvláštny esprit i sexappeal a navyše prirodzenú autoritu.

Rozhovor pokračoval. „Momentálne asi nie, pán premiér, mám malé dieťa. Keby bol syn starší, sám už mohol chodiť do a zo školy, možno by som začala o tom uvažovať...“. Skočil mi do reči, že to uznáva a chápe, sám vraj vie, ako to bolo zlé, keď jeho žena - lekárka mala nočné služby a on tiež nebol doma.

Dodala som: „Mám manžela, ktorý je tiež často preč, pracuje v Košiciach.“ „A manžel by nemohol pracovať v Bratislave?“ – opýtal sa.

Použila som ďalší argument: „Chodím denne na angličtinu, chcem to dotiahnuť ďalej, cítim, že to veľmi potrebujem a že ju stále uspokoju neovládám“. On v tom nevidel žiadny problém, naopak, rád by

¹ EVA ZELENAYOVÁ, (1945) - skúsená novinárka, do roku 1994 vedúca vnútropolitického oddelenia v denníku HZDS Republika. V rokoch 1994 - 1998 poslankyňa za HZDS, známa svojimi ultranacionalistickými názormi, patrila k významnejším členom HZDS. Zastávala sa slovenského vojnového štátu, po odchode z parlamentu publikovala napr. v časopise Extraplus, neskôr sa stala šéfredaktorkou časopisu Svedectvo, ktorý podporoval LSNS. Vo voľbách v roku 2016 sa Eva Zelenayová objavila na kandidátke Kotlebovej Ľudovej strany Naše Slovensko.

to vraj podporoval a sám odporúčal. „Budeme vám platiť osobného lektora“ - odpovedal.

Debata sa voľne rozvinula. Bolo všeobecne známe, že premiér je dobrý rozprávač, pospomínal všetko možné i nemožné. Od tribúna Nežnej revolúcie Milana Kňažka, prezidenta Michala Kováča, spory ich dvoch, i to, čo mu v tejto kancelárii povedal František Mikloško atď.

Pani Nagyová sa sem tam pridávala do nášho rozhovoru, Zdenka Kramplová len počúvala, povzbudzujúcim pohľadom sa na mňa usmievajúc. Na prvý dojem pôsobila ticho, skromne a milo.

Znovu som opatrne oponovala. „Asi by som to nevedela robiť... zrejme ma preceňujete, pán premiér“. „To už musíte nechať na mňa, ja viem, čo chcem a viem, čo hovorím.“ A hlavou ukázal smerom k Zdenke Kramplovej. „Ani jej nenapadlo, čo všetko bude postupne robiť a pritom jej pribúdajú stále väčšie a väčšie úlohy – počína si pritom veľmi dobre.“

Hodiny v premiérovej pracovni ukazovali niečo po 22.30 hod., do debaty sa zapájala aj pani Nagyová. Keď bola reč o tribúnovi Kňažkovi...

MILAN KŇAŽKO, (1945) - zakladajúci člen VPN, excelentný herec, prvý minister zahraničných vecí SR (9/1990-4/1991), ktorý sa v roku 1991 stal členom HZDS, v marci 1993 už „odídenec“ z HZDS, potom vystriedal ďalšie politické zoskupenia, neskôr sa stal nezávislým. V období 1998 až 2002 bol ministrom kultúry SR.

...začala pani Anna nahlas uvažovať, prečo ju tak nenávidí, hoci mu nikdy nič zlého neurobila. Obaja s premiérom postupne pospomínali na všeličo. Aj na to, ako sa vlastne stal Vladimír Mečiar premiérom. Navrhla to vraj pani Nagyová vtedajšiemu prvému po-novembrovému predsedovi vlády národného porozumenia na Slovensku Milanovi Čičovi, u ktorého vtedy pracovala. Radil sa s ňou, keď odchádzal na pár dní mimo Slovenska, kto ho má v jeho neprítomnosti zastupovať. Ona povedala: „...jedine minister vnútra, on je ten pravý, čo tu všetko dokáže zmanažovať.“ Potom neskôr, o pár mesiacov, keď sa po voľbách v júni 1990, v ktorých takmer 30 %

hlasov získala Verejnosc proti násiliu a končila éra vtedajšej Čičovej vlády, sa už v politickom zákulisí začalo skloňovať meno V. Mečiar.

Ale zasa sme sa vrátili k hlavnej téme večera. *„Tak čo, pani Magda? Prijmete to?“*

„Potrebujem čas, pán premiér, musím si to rozmyslieť, nie je to jednoduché rozhodnutie.“

Bola takmer poľnoc, keď ma modré BMW viezlo domov. Manžel pri okne už nervózne vyzerál, kedy sa vrátim. Dlho sme s mojím mužom sedeli a debatovali o všetkom. Spomínam si ako mi nakoniec, okolo 3-ej nad ráno povedal: *„Nechcem zasahovať do tvojho rozhodnutia, do tvojich zásad ani politického zmýšľania. No, napriek tomu všetkému a ako ťa poznám, myslím si, že by si to mohla zobrať.“* Vytreštila som na neho oči, no on pokračoval: *„Napriek všetkému, čo sa o ňom píše, je to skutočne výnimočný politik. Ale má jednu negatívnu vlastnosť, nevie sa obklopiť správnymi ľuďmi. Potrebuje pomôcť, potrebuje poradiť, potrebuje ľudí, ktorí ho naučia taktu a diplomacii vo vyjadrovaní... proste, niekedy sa treba aj sebaobetovať pre dobro veci.“*

A tak som rozmýšľala, zvažovala, preberala plusy a mínusy. Nevie, či som do rána vôbec zaspala. Bola tu angličtina, bol tu Miško, pre ktorého bolo treba chodiť denne do školy, lebo sám z Petržalky do/z mesta cestovať ešte nemohol. Bol na to malý, z družiny ho bolo treba denno-denne vyzdvihnúť. Ak by som to prijala, bol by často sám. Manžel bol väčšinu týždňa v Košiciach alebo v Jihlave, kde šéfoval firme. Starší syn Maťo mal už svoje vysokoškolské povinnosti tiež mimo Bratislavy. Navyše však, štýl politiky premiéra mi vôbec nekonvenoval. To všetko boli veľké mínusy. No, stále bol čas na rozhodnutie. Mala som na to týždeň.

Po siedmich dňoch som na Úrad vlády išla znovu. Najskôr som hovorila s pani Nagyovou, potom s premiérom. Povedala som, že to vidím problematické, je tu Michal atď., atď., prosto jedno s druhým. On uznal, že syn je ešte malý. Dohodli sme sa tak, že zásadné rozhodnutie nepadlo, nepovedala som nie, ale v tomto čase ponuku nemôžem prijať. Pri odchode mi ešte opakovane prízvukoval, aby som rozmýšľala a zvažovala všetky možnosti.

Potom sme sa stretli náhodou asi o dva týždne, keď som bola pracovne v parlamente. Na chodbe ma zastavil, podal mi ruku, srdečne sa so mnou zval rovnako sa pýtať: *„Ste už trochu bližšie k môjmu návrhu?“* Zasa mi dal týždeň na rozmyslenie.

Ubehol ďalší týždeň a tak som sa zasa stretla s pani Nagyovou. Znovu som argumentovala tým istým... Ona na to: „*V poriadku, rešpektujeme vaše argumenty, ale povedzte, pani Magda, kedy by to prichádzalo do úvahy?*“ Vtedy som už naozaj nevedela, ako reagovať a čo jej vlastne povedať. A tak som nakoniec odvetila: „*Po 15.-om júli, keď skončím letný trimester angličtiny, resp. na jeseň, keď Michal už bude piatok a bude môcť chodiť zo školy sám domov.*“ Tým sa náš rozhovor skončil, aspoň tak som si vtedy myslela.

V nasledujúcich mesiacoch sme sa spolu s premiérom viackrát pracovne stretli. Pri rozhovore „*10 minút s premiérom*“, ktorý sa vysielal pravidelne v piatok podvečer a striedali sme sa pri jeho nahrávaní traja, štyria redaktori *Rádiožurnálu*. Videli sme sa aj na rôznych oficiálnych podujatiach a recepciách v parlamente, na bratislavskom hrade alebo vo vládnom hoteli Fórum. Nikdy ani premiér, ani pani Anna pri týchto našich stretnutiach nič nenaznačili, vôbec nič nespomenuli, a tak som ja, celkom spokojná, brala jeho ponuku už ako zabudnutú vec.

Bolo leto, horúčavy, predpoludním 16. júla 1995 sme odchádzali na 10 dňovú rodinnú dovolenku po Slovensku. Už zbalení v aute, tesne pred odchodom som sa vrátila z auta ešte pre niečo do bytu, keď som si na telefónnom záznamníku všimla blikajúce svetielko... odkaz od pani Nagyovej, že ma hľadá. Mobily sme ešte nemali. Nezareagovala som, nezavolała jej späť, aby nám ten jej odkaz neohrozil naplánovanú dovolenku, na ktorú sme sa tešili všetci, najmä synovia. Až po návrate z dovolenky som sa jej ozvala a spýtala sa, prečo volala, čo potrebovala a ona mi na to dosť flegmaticky odpovedala, že už ani nevie, že to asi nič podstatné nebolo...

O pár dní mi volala Alica Bieliková, že sa v kuloároch HZDS dozvedela, že ma chce generálny riaditeľ Slovenského rozhlasu Ján Tužinský vyhodiť, resp. prinajmenšom aspoň preradiť na bezvýznamnú prácu, že je vraj z toho ona sama až tak nešťastná, že večer doma sa vôbec nevedela upokojiť a zaspáť. Zachrániť ma vraj môže len sám premiér. Pravdou bolo, že každý deň som aj ja sama cítila viac a viac, že situácia v redakcii začína byť pre mňa čoraz ošemetnejšia. Napriek tomu, že ohlasy poslucháčov na moju prácu boli pozitívne, mnohí poslucháči oceňovali, že som stále ku všetkým politikom

rovnako kritická, že som sa napriek rôznym rečiam a niekoľkým telefonickým či listovým vyhrážkam nezľakla a že som svoju redaktorskú prácu neprispôbovala politickým vplyvom a okolnostiam. Stále častejšie sa ku mne dostávali reči, že z rozhlasu ma vyhodí, že do *Rádiožurnálu* príde Erika Vincoureková² a urobí tam poriadok. Prvého koho vyhodí, vraj, bude Pospíšilová. Aj viacerí vplyvní ľudia v HZDS (herečka a poslankyňa Ida Rapaičová, podpredsedníčka vlády Katarína Tóthová a i.) verejne tvrdili, že s tou Pospíšilovou treba niečo robiť, že je spriaznená so Stranou demokratickej ľavice (SDL), brojí proti HZDS atď. Dokonca sa tým zaoberal poslanecký klub HZDS.

Slovné útoky na mňa a moju rozhlasovú prácu neprestávali, práve naopak. Bývalý športový redaktor a legenda Slovenského rozhlasu Gabo Zelenay, ktorý ma predtým vždy pri stretnutí srdečne vyobjímal, sa mi odrazu prestal zdraviť. Zrazu radšej prešiel na druhú stranu ulice, len aby ma nemusel stretnúť. Na dvoch povestných mítingoch HZDS v športovej hale na Pasienkoch v máji 1995, ktoré zvykol moderovať, som dostala na "frak" - popri prezidentovi Kováčovi, exministrovi financií Rudolfovi Filkusovi a.i. Prvý raz práve od moderátora mítingu Gaba Zelenaya, v druhom prípade sa odpovedi na otázku z publika - *"Prečo sú vo verejnoprávnych médiách ešte také arogantné baby ako je Pospíšilová?!"* ujal minister kultúry Ivan Hudec. *"Som rád, že ste sa ozvali. Áno, máte pravdu, tá tam už dávno nepatrí..."* - skonštatoval.

To všetko sa však už dialo po pamätnej slovenskej „noci dlhých nožov“³. Tak označil ustanovujúcu schôdzu Národnej rady SR (3. a 4. novembra 1994) predseda Maďarského kresťansko-demokratického hnutia Béla Bugár.

2 ERIKA VINCOUREKOVÁ, (1951) autorka projektu Smotánky, známej relácie TV Markíza a jej prvá moderátorka, šéfka publicistiky v rovnomennej TV. Neskôr kontroverzná politická moderátorka spriaznená s HZDS a veľká obdivovateľka Vladimíra Mečiara, ktorá ho vždy - ako povedala - považovala za jediného stratéga a najväčšieho politika na Slovensku.

3 Po „vzore“ noci z 29. na 30. júna 1934, počas ktorej sa Adolf Hitler zbavil nepodhodných vodcov organizácie Sturmabteilung, SA (tzv. hnedých košiel), paramilitantnej vetvy NSDAP. Okrem členov SA sa Hitler zbavil aj nepohodlných protivínikov z oblasti politiky alebo cirkvi. Zavraždil dal bývalého nemeckého kancelára, ministra obrany a desiatky ďalších nepohodlných ľudí. Čistky, ktoré zasiahli celé Nemecko, vošli do dejín ako „noc dlhých nožov“.

O 60 rokov neskôr sa tento pojem udomácnil aj na Slovensku. Nevraždilo sa, vďaka bohu, no, tiež sa vybavovali účty s politickými oponentmi a opozíciou. Noc, keď za 12 hodín rokovania (schôdza trvala nepretržite 23 hodín) odvolali koaliční poslanci funkcionárov zo štátnych orgánov, na ktoré mal parlament dosah a dosadili tam svojich ľudí. Z dôležitých štátnych funkcií bolo odvolaných 38 ľudí. Celé tie hodiny, aj pod rúškom noci, až do 5-tej hodiny ráno vysielal Slovenský rozhlas v priamom prenose. Pri mikrofóne sme celých tých 23 hodín sedeli dve – kolegyňa Ľudka Buláková a ja. Práve od nás sa o svojom odvolaní dozvedel nad ránom z vysielania aj riaditeľ Slovenského rozhlasu (v rokoch 1990 – 1994) Vladimír Štefko. Novým ústredným riaditeľom Slovenského rozhlasu sa stal spisovateľ, predseda Spolku slovenských spisovateľov a poslanec HZDS Ján Tužinský.

V rozhlase sa začali diať viaceré „zmeny“. Z redakcie *Rádiožurnálu* „boli odídení“ Nika a Ivan Sámelovci. Michala Tvarožka odvolali z postu vedúceho Rádiožurnálu, Martina Bartíška z postu šéfredaktora spravodajstva a publicistiky. Do riadiacich funkcií nastúpili poplatní ľudia a to bolo v redakcii cítiť. Okruh okolo mňa sa začal ďalej zužovať. Prispel k tomu denník Slovenská republika, konkrétne redaktor Juraj Fuchs, ktorý ma napadol za odvysielaný rozhovor s novým podpredsedom parlamentu Jánom Ľuptákom. V mojom rozhovore s ním som nadviazala na článok uverejnený v Novom čase z pera redaktora Petra Škorňu, ktorý prebral aj denník Národná obroda. Všetko sa týkalo už spomínanej parlamentnej „noci dlhých nožov“, keď nová koalícia na čele s HZDS + Združením robotníkov Slovenska (ZRS, na čele s predsedom J. Ľuptákom) a Slovenskou národnou stranou (SNS) - obrazne povedané, „prevalcovala“ všetko, čo sa počas nočného rokovania parlamentu dalo. Nik nechápal, prečo to všetko podporili práve Ľuptákovi robotníci.⁴

Jána Ľuptáka som poznala už dlhšie, ešte z môjho pôsobenia v štúdiu Slovenského rozhlasu v Banskej Bystrici, keď on ako stavbyvedúci a šéf brigády socialistickej práce staval v rekordnom čase po celom Stredoslovenskom kraji vtedy kapacitne nedostatkové detské jasle a materské škôlky. Keďže sa v tú noc prezentovaný štyl

⁴ Pre skôr narodených uvádzam, že Vladimíra Mečiara odvolali z postu premiéra dvakrát - prvý raz v apríli 1991, druhý raz v marci 1994 - no, vždy sa vrátil. Tretia vláda premiára Mečiara trvala od 13. decembra 1994 do 30. októbra 1998.

politiky nehodil k politickej strane, za akú sa ZRS proklamovalo a navyše a celkom úprimne - ma to práve preto aj zaujímalo, požiadala som ho o rozhovor. Zatelefonovala som mu, celkom rád prišiel do štúdia a hoci som ho dopredu upozorňovala, že moje otázky nebudú lichotivé, s rozhovorom bez problémov súhlasil. Chcela som, aby niektoré v tlači publikované veci vysvetlil a zaujal k nim stanovisko. Tak sa zrodil rozhovor, ktorý vyvolal v novej vládnej koalícii dosť značný mediálny rozruch.

Juraj Fuchs z denníka HZDS *Republika* na margo môjho rozhovoru reagoval glosou uverejnenou na prvej strane pod titulkom "Lumpenproletárske otázky Rádiožurnálu". Podľa neho ...

"Dokladom neobjektivity včerajšieho poľudňajšieho Rádiožurnálu boli otázky, ktoré kládla jeho redaktorka podpredsedovi NR SR Jánovi Luptákovi. Išlo jej o zdiskreditovanie robotníka Jána Luptáka v očiach poslucháčov. Otázkami už presvedčovala poslucháčov, že robotník Ján Lupták je už ako podpredseda NR SR veľkým pánom (auto, plat atď.), ba horlivá a servilná redaktorka "dočasníkov" mu vyrátala, že počas štyroch rokov poslancovania sa stane pánom, keďže dovedna mu vyplatia vyše milióna korún. Pani redaktorka Rádiožurnálu ešte nikdy nedala podobné otázky inému poslancovi, ba sa nespýtala ani tých, o ktorých vie už aj z úradného zoznamu, že sú podnikatelia, koľko miliónov počas poslancovania nadobudli a či legálne. Otázky kladené J. Luptákovi mali aj lumpenproletársky charakter a len - len, že mu nevyčítali, že býva v byte s kúpeľňou a nie v pivnici ako robotník a že chodí v bielej košeli a nie v montérkach a dovoľuje si používať služobné auto namiesto toho, aby chodil hromadnými dopravnými prostriedkami".

Keby bolo išlo len o "kolegu" Fuchsa a jeho "výlevy", bola by som mohla byť ešte pokojná. Horšie však bolo to, že v tom istom denníku sa poslucháčom rozhlasu následne ospravedlnil za môj rozhovor aj nový ústredný riaditeľ rozhlasu J. Tužinský. Podľa neho...

"Poslucháč rozhlasu má právo na objektívnu a neinvektívnu informáciu. Nepatrí k jeho prednostiam, keď si napríklad redaktorka Rádiožurnálu vyrába svoje ostrôžky tým, že počas vstupu znevažuje predsedu Združenia robotníkov Slovenska a podpredsedu parlamentu. Pánu Luptákovi sa aj touto cestou ospravedľňujem. Ale predovšetkým za informácie podobného charakteru sa treba ospravedlniť poslucháčom. Slovenský rozhlas je tu pre nich, naopak, bude to platiť len vtedy, keď si opätovne získa ich dôveru."

Bola to zrejme jeho reakcia na kritiku niektorých členov poslaneckého klubu HZDS (Dušana Slobodníka, Jána Cupera, šéfredaktora Republiky Jána Smolca a i.), ktorí ma práve kvôli tomu rozhovoru s J. Ľuptákom začali zatracovať pod čiernu zem. Keďže J. Tužinský ako ústredný riaditeľ bol mojím nadriadeným (aj keď “druhostupňovo”), ktorý mi v tejto súvislosti priamo ani sprostredkovane cez šéfredaktora neadresoval ani slovko kritiky či výčitky, hoci mal na to právo a vlastne ak to tak videl ako napísal - bola to aj jeho povinnosť, požiadala som ho o prijatie. Mojej požiadavke vyhovel.

Rozhovor to nebol nijako príjemný. Okrem iného mi oznámil, že to bol môj posledný rozhovor v Slovenskom rozhlase! Argumentoval, že svojím rozhovorom som urazila robotníkov a menovite pána Ľuptáka. Priznávam, že ma to riadne zobralo a tak som sa hneď vybrala do NR SR priamo za J. Ľuptákom. Netrápilo ma, čo si myslia poslanci HZDS, ale zaujímalo ma, či medzičasom takýto názor začal zdieľať aj on. Z mojej otázky zostal prekvapený až zaskočený, o “ohlasoch” na náš rozhovor nič netušil, no, keď som mu verne opísala môj rozhovor s riaditeľom Tužinským, okamžite sa rozhodol... napriek môjmu nesúhlasu a prosbe, aby to nerobil – promptne ešte v ten istý deň si s ním dohodol stretnutie v rozhlase. Po káve s ústredným riaditeľom sa zastavil nakrátko aj u mňa v redakcii, keďže som práve slúžila ako vedúca vydania večerného *Rádiožurnálu*. Povedal mi len, že sa nič nedeje, že svoje pocity asi zveličujem. Až oveľa neskôr mi poradca podpredsedu NR Jozef Mazák povedal, že som mala pravdu, že Tužinský ma chcel minimálne odstaviť z RŽ.

Slúžilo ku cti Jána Ľuptáka, že keď zistil, akú reakciu náš rozhovor vyvolal v kruhoch HZDS, sám od seba - ako som sa neskôr dozvedela - kontaktoval aj redakciu denníka Slovenská republika a vec uviedol na pravú mieru aj tam. Redaktor Jerguš Ferko v Slovenskej republike o dva dni pod titulkom *Rádiožurnál je v tom nevinne*“ napísal:

“Škandalizovanie predsedu ZRS Jána Ľuptáka sa stalo pre bratislavských kaviarenských novinárov priam módnou záležitosťou. Do novej fázy vstúpilo po zvolení J. Ľuptáka za podpredsedu NR SR. Korunu všetkému nasadil Peter Škorňa v pondelkovom Novom čase, keď v článku s titulkom “Najlepšie platený robotnícky aristokrat” vyrátal, že za štyri roky zarobí “bývalý stavbár” vo funkcii podpredsedu parlamentu takmer 1,9 milióna korún. Nový čas vyposmechoval aj nárok J. Ľuptáka na bezplatný služobný telefón, byt, auto

a kanceláriu. V utorkovom Rádiožurnále preto redaktorka Magda Pospíšilová oslovila podpredsedu NR SR, aby zareagoval na Škorňov článok. Rozhovor s predsedom ZRS okomentoval v našom denníku v stredu náš spolupracovník Juraj Fuchs a postavil M. Pospíšilovú do nie najlepšieho svetla, akoby trápnu tému nastolila ona. Nastolil ju však Nový čas a ako sa pre náš denník vyjadril aj J. Ľup-ták, redaktorka Rádiožurnálu v tom bola nevinne, naopak, dala podpredsedovi ZRS priestor na to, aby sa obhájil pred škandalizovaním v Novom čase”.

Avšak len pri jednom takomto “pokuse” o moje odstavenie z Rádiožurnálu, resp. Slovenského rozhlasu zo strany mojich nadriadených nezostalo. Začiatkom leta 1995 prišla za mnou vystrašená a vyplakaná A. Bieliková, v tom čase už vyše pol roka poslankyňa HZDS, predtým špičková moderátorka Rádiožurnálu, s ktorou som za mikrofónom prežila mnoho nezabudnuteľných chvíľ pri priamych prenosoch a vstupoch z najdôležitejších okamihov novodobej histórie Slovenskej republiky. Okrem iného sme napr. spolu s Alicou z námestia SNP v Bratislave na prelome rokov 1992 - 93 v priamom prenose sprostredkovali posledné minúty existencie ČSFR a prvé chvíle zrodu Slovenskej republiky. Ako som už povedala, celá vystrašená Alice mi naznačila, čo sa dozvedala v aute cestou z parlamentu. Dodnes vlastne ani neviem, kto jej čo presne povedal, ale Alice ma úpenlivo prosila, aby som niečo podnikla na svoju záchranu. A tiež mi povedala, že zachrániť ma môže len premiér. Dokonca povedala, že ak mi niečo urobia, ona odíde z HZDS.

Aby som však nebola k Jánovi Tužinskému nespravodlivá, zaci-tujem Mariána Leška, vtedajšieho komentátora Pravdy, neskôr poradcu prezidentky Zuzany Čaputovej, dnes komentátora Denníka N. Keď sa premiéra Mečiara pýtal týždenník Zmena, čo chce urobiť pre zlepšenie masmediálnej politiky najskôr odpovedal, že sa chce oprieť o 800 ľudí v Združení slovenských novinárov, ale potom dodal:

„Otvorenú cestu budeme mať do rozhlasu. Riaditeľ je človek, ktorého sme si vybrali. Podobné to bude aj v televízii.” Aj keď o mesiac predseda vlády v rozhovore pre Rádiožurnál vyvrátil tvrdenia, že koalíčná “osemdesiatrojka” má v rukách elektronické médiá, o tom, že pán Darmo sa stal riaditeľom STV sa vraj dozvedel z televízie“.

Ako ďalej napísal Marián Leško:

„...páni riaditelia síce boli vybraní, ale možno každý inak... V rozhlase – na rozdiel od televízie – ešte riaditeľ nezrušil žiadnu reláciu

s odôvodnením, že sa jej tvorca „opotreboval“. Neodvolal riaditeľov „krajských štúdií“ a neurobil ani masívne zásahy do manažmentu ako pán Darmo. Ján Tužinský síce kritizoval prácu svojej špičkovej redaktorky (M. Pospíšilovej), ale len z televízie museli dve odísť pre údajnú „neprofesionalitu“. Ak sa televízia a rozhlas od seba odlišujú, nebude to zrejme tým, že by jeden z riaditeľov bol „vybraný“ a druhý nie. Vybraní sú obaja. Tajomstvo odlišnosti nespočíva ani v samotnom akte výberu, lebo ten bol v oboch prípadoch štandardný. Skutočný rozdiel spočíva v inom – v tom, kto bol „vybraný“. Rozdiel medzi televíziou a rozhlasom, medzi Televíznymi novinami a Rádiožurnálom, je spôsobený aj tým, že doteraz je veľký rozdiel medzi oboma riaditeľmi. Že zatiaľ je rozdiel medzi človekom Darmom a Tužinským ako človekom.”

Tolko Marián Leško. Priaznivejšia situácia v Rádiožurnále v porovnaní s Televíznymi novinami však netrvala dlho. Ako informoval denník SME:

„Poslanec HZDS a ústredný riaditeľ Slovenského rozhlasu J. Tužinský rozhodol o odvolaní washingtonského spravodajcu Petra Suska k 31. marcu 1995. Tento fakt nám potvrdil šéfredaktor Hlavnej redakcie spravodajstva a publicistiky (HRSP) M. Bartíšek, ktorý odvolávací list adresovaný P. Suskovi dostal na vedomie. ... Ako sa nám podarilo zistiť, niektorí pracovníci HRSP sa rozhodli písomne protestovať proti postupu riaditeľa SRo, ktorý považujú za zjavne spolitizovaný. Včera o 18.00 hod. bolo pod listom riaditeľovi podpísaných 14 pracovníkov HRSP, medzi nimi aj známe moderátorky Rádiožurnálu M. Pospíšilová a Ľ. Buláková a aj bývalý námestník riaditeľa SRo M. Berko.”

Aj s odstupom 30 rokov považujem tento krok ústredného riaditeľa Slovenského rozhlasu za spolitizovaný. Peter Susko⁵ bol skutočný profesionál. Vo Washingtone, D. C. odvádza výbornú prácu, bol jeden z výborných zahraničných spravodajcov Slovenského rozhlasu, plne porovnateľný nielen s tými českými (tradične oveľa lepšími), či tými, ktorých som mala možnosť spoznať a obdivovať počas svojej 3-mesačnej stáži v BBC v Londýne v roku 1991. Odvolaný bol preto, že si vo svojom vstupe dovoľil kriticky informovať o slovenskej účasti na januárovej clevelandskej konferencii o pomoci

⁵ po roku 2012 riaditeľ Tlačového odboru MZVaEZ SR, neskôr hovorca ministra zahraničných vecí M. Lajčáka, v rokoch 2018 – 2023 veľvyslanec SR v Záhrebe, od roku 2025 veľvyslanec v Londýne

USA východoeurópskym krajinám, kde minister obchodu USA Ron Brown hneď v prvý deň navštívil všetky stánky, ale náš obišiel, pretože tam nebol nikto, okrem pracovníkov našich zastupiteľských úradov vo Washingtone a New Yorku. Členovia slovenskej delegácie zostali v hoteli *Stouflers* a zúčastnili sa len večernej recepcie. Počas dvojročného pôsobenia P. Suska v USA neboli k jeho činnosti žiadne výhrady, navyše jeho služby využívala aj Slovenská televízia a ďalšie slovenské médiá. Proti Suskovej reportáži sa však ohradil denník *Republika*. Zrušenie postu spravodajcu Slovenského rozhlasu vo Washingtone v polovici vyslania, navyše kvôli spomenutému dôvodu sme považovali za bezprecedentné a neprofesionálne rozhodnutie ústredného riaditeľa.

Vrátiť sa však musím ešte k júlu 1995, keď som si našla odkaz od pani Nagyovej, na ktorý som reagovala až o dva týždne, po návrate z dovolenky. Pani Anna mi vtedy povedala, že vlastne už ani nevie, čo chcela, že to nič podstatné nebolo. Nebyť na ďalší deň mojej priateľky Soni Jelínkovej⁶, asi by som na to aj ja zabudla. V nadväznosti na opakované mediálne útoky na mňa mi práve Soňa pri káve „čistila žalúdok“, argumentujúc celkom logicky. *„Dali ti termín do 15. júla, 16. júla sa ozvali a ty si reagovala až po dvoch týždňoch, aj to len formálne a telefonicky. To sa predsa nerobí ani medzi bežnými obchodnými partnermi a nie to ešte v prípade vysokého ústavného činiteľa.“*

A tak som pani Nagyovej zavolať znovu: *“Nadväzujem na náš včerajší rozhovor, mám z neho taký zvláštny pocit, akoby medzi nami ostalo niečo nedopovedané”*. Zareagovala na to pohotovo ako vždy: *„Príďte na kávu”*. *„Na kávu? A kedy?”* – spýtala som sa prekvapená. *„Hneď, máme hodinu času”*. Bola horúčava, sedeli sme so Soňou na terase kaviarne na petržalskej strane Dunaja, no, ani nie o pol hodinu som sedela už s pani Nagyovou a pila s ňou ľadovú kávu. Ona nevedela čo chcem ja, rovnako som však bola na tom aj ja. A tak sme začali takými “ženskými” témami - dovolenka, móda a pod. Po cca

6 Dcéra pani Magdy Jelínkovej, redaktorky banskobystrického štúdia Slovenského rozhlasu, ktorá bola mojou “učiteľkou” či tútorkou v mojich rozhlasových začiatkoch. Od roku 2008 vedie zahraničné zastúpenie cestovného ruchu Slovakia Travel v Budapešti.

5 minútach som zopakovala tú istú vetu: „*Chcem sa vrátiť k tomu nášmu včerajšiemu rozhovoru...*”. Dívala sa na mňa, akoby to ani nebola počula, vôbec nezmeniac výraz tváre, ani jej oči nič neprezrádzali. Na moju poznámku nereagovala a zmenila tému. „*Ako sa máte v robote?!*” – opýtala sa ma. „*No, nie je to bohviečo!*” vzdychla som si so smutným úsmevom na tvári i v hlase. „*Situácia začína byť pre mňa akási čudná. Moje meno skloňujú na mítingoch HZDS, divia sa, že ešte pracujem v rozhlase a charakterizujú ma ako arogantnú babu*”. Spomenula som výrok ministra kultúry I. Hudeca. Vtedy prekvapene zdvihla obočie: „*On to povedal?!*” – opýtala sa s prekvapením v hlase. Vzápätí sa však snažila jeho výrok bagatelizovať. „*Viete, to sú len také mítingové rečičky, z toho si nič nerobte*”. Hneď na to opäť zmenila tému, vrátiac sa zasa k móde. A naraz z ničoho nič, v prostriedku ďalšej vety, akoby nič povedala: „*Viete, k tomu rozhovoru vtedy vo februári, sa už šéf nikdy nevrátil*”. Jedna veta, vyslovená akoby len mimochodom, ani sa na mňa v tom momente poriadne nepozrela... A už bola zasa v móde a iných ženských témach. Dopili sme kávu, rozlúčili sa a ja som išla domov spokojná, že sa celá vec uzavrela, bez toho, aby mi niekto niečo vyčítal. Soňa ma už nervózne čakala pri fontáne pred Úradom vlády. „*Tak čo, zajtra nastupuješ?!*” – zasmiala sa. „*Nie, vôbec o ničom takom nebola reč a to je dobre. Vlastne sme sa k tomu už ani nevrátili*”.

A tak pokračovali moje všedné, ale rozhlasovo aj vzrušujúce pracovné dni. Stály kolotoč – štúdio, vláda, parlament a tak dookola. Viackrát som robila pravidelný piatkový rozhovor „*10 minút s premiérom*”, niekoľkokrát som sa stretla pri rôznych spoločenských príležitostiach aj s pani Nagyovou. K téme z februára sa nikdy ani premiér ani ona nevrátili ani len náznakom.

Začiatkom leta ma znovu začali urgovať z týždenníka *Plus 7 dní*. Ešte začiatkom jari som im slúbila, že pre nich pripravím reportáž *Deň s premiérom*. Vtedy z toho zišlo, lebo ako mi bolo povedané: „*... žiadostí o interview máme veľa, pán premiér však v súčasnosti nijaké rozhovory tlači neposkytuje. Možno neskôr*.” Druhýkrát som si svoju žiadosť trúfla zopakovať priamo pred premiérom v júni. Pokrútil nesúhlasne hlavou: „*Teraz nie, snáď po dovolenke*”. TASR medzičasom priniesla správu, že premiér Mečiar najradšej oddychuje prácou, a tak sme spolu s *Plus 7 dní* pochopili, že myslel dovolenku pani Nagyovej, bez ktorej si pracovné tempo a vytrvalosť šéfa vládneho kabinetu mnohí nevedeli predstaviť. V polovici septembra,

keď už jej dovolenkové dojmy spod andalúzskeho slnka a od Stredozemného mora začali blednúť, som pokúšala šťastie do tretice. Najskôr bez úspechu, neskôr však pani Anna predsa len vyhlásila: „... iba ak pôjdete s nami do Bystrice.“ Po takmer päťmesačnom snažení teda nakoniec nastal deň „D“. Ja – ako rozhodli – poletím s nimi vládnym špeciálom, fotoreportér *Plus 7 dní* sa pripojí k nám autom na letisku Sliač. V Bratislave v to ráno lialo ako z krhly. JAK 40 špeciál leteckého útvaru ministerstva vnútra so štyrmi cestujúcimi (premiér Mečiar, podpredseda vlády S. Kozlík, guvernér Národnej banky SR V. Masár a pani Nagyová), plus dvaja členovia Útvaru ochrany ústavných činiteľov, hovorca vlády Tomáš Hasala a redaktorka Rádiožurnálu odletel s 15 minútovým meškaním. Lietadlom s poznávacím znakom OM BYE letel naposledy V. Mečiar do Paríža, kde 19. marca 1995 spolu s Gyulom Hornom v Matignonskom paláci podpísali medzištátnu slovensko-maďarskú základnú zmluvu. Ako napísal vo svojich pamätiach nestor slovenskej diplomacie veľvyslanec Miroslav Mojžita, bol to „... jediný pozitívny zahraničnopolitický úspech 5-ročnej peripetie mečiarizmu, čomu aplaudovala celá demokratická Európa. Je na škodu vecí, že tento úspech Slovensko nijako nezužítkovalo“. (M. Mojžita, *Diplomacia s modrým golierom*, Artis Omnis 2022)

A tak som strávila celý deň s premiérom Mečiarom na jeho rokovaníach so slovenskou bankárskou elitou, primátormi miest a predstaviteľmi okresov Banská Bystrica a Zvolen, expertami atď., ale aj príjemný večer na predstavení banskobystrickej Štátnej opery, či následnej recepcii v hoteli Lux. Ešte na poludnie nás na Donovaloch pozval predseda vlády spolu s fotoreportérom na obed. Trochu som sa obávala, či sa v úzkom kruhu čo len okrajovo nedotkne premiér pre mňa páľčivej témy – nášho februárového rozhovoru. Ale nič, vôbec nič ani len v náznakoch. Z rozhovoru pri obede na Donovaloch v zariadení Ministerstva vnútra mi však predsa len niečo zaujímavé zostalo v pamäti. Neviem už v akej súvislosti prišla reč na slovenskú zahraničnú službu a slovenských veľvyslancov, pričom pani Nagyová z ničoho nič – ako to bolo u nej zvykom – medzi rečou poznamenala: „Aj pani Magda by to mohla robiť“. Premiér okamžite zareagoval a spýtal sa, ako som na tom s cudzími jazykmi. Odpovedala som „angličtina, ruština“ a tým sa daná téma skončila. Spomenula som si na ten obed až po niekoľkých rokoch.

Nasledujúci pondelok som zachytila správu, že na vlastnú žiadosť odstúpil hovorca vlády Tomáš Hasala. Bolo 16. októbra 1995, mladší syn Michal sa popoludní vrátil zo školy v prírode. Večer sme sedeli v trojici so starším synom Maťom a rozprávali sa o jeho zážitkoch a dojmach. Manžel bol už zasa pracovne v Košiciach. V tom zazvonil telefón. Bola to pani Nagyová a ja som v tom momente vedela, že sa niečo deje. To čo nasledovalo, ma však doslova šokovalo. „Dobrý večer, pani Magda. Šéf vám odkazuje, že zajtra môžete nastúpiť“. Zastavil sa mi dych, slúchadlo mi skoro vypadlo z ruky, začala som nesúvisle habkať:

„Kde nastúpiť...?! Zo dňa na deň...?! Ale veď to predsa nejde...” – krútiac pochybovačne hlavou som sa pokúsila o smiech - ako vždy, keď ma niečo zaskočí a neviem ako reagovať, čo povedať. Bol to však – ako sa zvykne hovoriť - smiech cez slzy. Prosto správa ako blesk z jasného neba. „To takto nejde, pani Nagyová. Predsa s ním musím pred tým hovoriť!“ „No, dobre, tak sa prídte so šéfom dohodnúť.“ „Kedy?“ – opýtala som sa ešte stále v šoku, priam paralyzovaná.

„Zajtra nie, zajtra je vláda. Ale v stredu o 10-tej hodine“. Zavesila. Ohromená som si sadla. Preboha, čo robiť?! Ako povedať nie?! Ako to mám povedať?! Čo bude keď poviem áno, čo sa bude so mnou diať, keď poviem nie?! S manželom môžem o tom hovoriť len telefonicky. Zavolala som preto ešte večer kamarátovi Štefanovi Šimákovi, majiteľovi *Plus 7 dní* a dala si s ním na ráno rande. Chcela som sa poistiť... ak budem musieť odísť z rozhlasu, už raz mi sľúbil, že ma zamestná. Štefan v roku 1990 odišiel z postu zástupcu šéfredaktora v Slovenskom rozhlase, založil spoločnosť - vydavateľstvo periodickej tlače, bol múdry, rozhladený a nesmierne pracovitý. Netrvalo dlho a i napriek tomu, že nič nesprivatizoval, bol vo svojom biznise veľmi úspešný. Na druhý deň ráno, keď som vyšla z angličtiny, čakal ma už oproti v kaviarni Grémium na Gorkého ulici. Sedel pri káve a hneď pri zvitani sa ma spýtal:

„Prosím ťa, čo sa deje?!“

„Štefan, zoberieš ma do roboty? – zopakovala som otázku, ktorú som mu už dávnejšie položila. „Povedz, čo sa deje?!... Samozrejme, miesto by bolo, možno okamžite nie také, čo by ti vyhovovalo a na aké máš. V každom prípade však áno! Ale prekvapuješ ma, za

redaktorku okamžite, ale ja by som mal s tebou iné plány. Tie by sa dali uskutočniť zakrátko... Tak teda, Magdi, čo sa deje?!”

“Prosím ťa, Štefan, po mojom manželovi, ktorému som to, žiaľ, mohla povedať len telefonicky, lebo je mimo Bratislavy, si jediný, komu to hovorím. Je to informácia “off-the-record”. Hneď pochopil a súhlasne prikývol. A tak som mu to porozprávala. Stručne, jasne, že zajtra ráno mám nastúpiť a tak sa potrebujem poradiť.

Začal sa smiať. „Ty si teda úžasná. V nedeľu na obed sa stretneme na bicykloch v Rusovciach, potom si ešte ideš zaplávať, večer ťa už počúvam v Rádiožurnále. A teraz toto?!” Naozaj, spolu s manželom sme ho stretli v nedeľu na petržalskej hrádzi a dali si spolu pivo.

Znovu som mu to v skratke zopakovala. Nemala som teraz čas na nič iné. Zamyslel sa a chvíľu bol ticho. Potom pomaly začal: „Vieš, som možno jeden z mála ľudí, ktorí vidia a posudzujú osobu Vladimíra Mečiara so všetkými kladmi a zápormi, ale verím mu len na 90 %. Ja sám by som nevedel pracovať s človekom, ktorému neverím 100 %-ne. Tých 10 % podľa mňa vždy klame alebo aspoň zavádza. Ale na druhej strane mne sa to ľahko hovorí. Viem pochopiť v akej si situácii a sám neviem, čo by som robil na tvojom mieste. Ak to zoberieš, bude to veľký zásah do tvojho života. A zasa ak to nezoberieš, ťažko povedať...podobné príležitosti sa vyskytnú raz za život”. Po chvíli pokračoval: „Vieš, v ideálnej politickej klíme by to mohla byť krásna práca, ale aj nesmierne ťažká”. Znovu zdôraznil: „Nesmierne náročná!”

Dal mi viaceré nápady, čo by sa dalo robiť, ako to robia inde vo svete na rozdiel od toho, ako sa to robí u nás. Ved’ Štefan mal dosť skúseností, okrem iného pracoval vyše 5 rokov ako zahraničný spravodajca Československého rozhlasu v Moskve za čias Gorbačovovej „glasnosti” a „perestrojky”. Cenné skúsenosti však získal ešte pred „Nežnou revolúciou” aj z opačnej strany železnej opony. Absolvoval manažérsky kurz vedúcich rozhlasových pracovníkov v nemeckej verejnoprávnej rozhlasovej a televíznej spoločnosti Deutsche Welle v Kolíne nad Rýnom, zastupoval Slovenský rozhlas v European Broadcasting Union (EBU) v Ženeve, v r. 1993 bol na stáži v denníku Tampa Tribune na Floride v USA.

Rozprávali sme sa a rozoberali situáciu, v ktorej som sa ocitla jeden a pol hodiny. Potom už pri lúčení na ulici mi ešte povedal: „Ak to zoberieš, jedno si, prosím ťa, dobre zapamätaj a drž sa toho... nereaguj na útoky novinárov! Budú o tebe kdečo písať, s tým musíš počítať... Na nič nereaguj - pokiaľ nenapišu, že zvädzaš 11-ročných

chlapcov, že tvoj muž je homosexuál alebo, že tvoje deti berú drogy. Nereaguj. Musíš sa rozhodnúť sama!” – objal ma a odišiel. So slzami v očiach som nastúpila do električky.

To bolo v utorok 17. októbra predpoludním. Nikomu som nič nepovedala, viacerí ľudia boli na jesenných dovolenkách alebo na služobných cestách mimo Bratislavy, dve kolegyně boli choré, kolega Michal Tvarožek bol pracovne v Tunise. Vedela som, že zajtra ráno o 10.-ej musím byť u premiéra a nemohla som byť v práci. Zašla som teda za vedúcim *Rádiožurnálu* Martinom Dobošom: „*Prepáč, zajtra mi, prosím, nedávaj predpoludním robotu, priamo z angličtiny si ma na 10.-tu objednal premiér*”. Práve v ten deň už všetky denníky uverejnili správu, že hovorca vlády Tomáš Hasala odstúpil. Martin bol bystrý chlapec, okamžite začal kombinovať, v redakcii bol kritický stav, pomaly nemal kto robiť. „*Načo si ťa objednal, čo ideš „hasalovať“?!*”

„*Nie, to nie. Ale patrí sa ísť, keď ma volá*”. Skončila som rýchlo rozhovor. A tak som teda išla, po ďalšej poloprebdennej noci. Rovno z hodiny angličtiny som pár minút pred 10.-tou prešla vrátnicou Úradu vlády a ochrankou. Pekná, milá blondína vo foyere mi povedala: „*Áno, pani Pospíšilová, už na vás čakajú*”. Odprevadila ma na sekretariát k riaditeľke kancelárie premiéra. Pani Nagyová ma privítala a usadila k sebe. Išla hneď k veci: „*Tak čo, pani Magda, beriete to?*”

„*No, ešte neviem, musím hovoriť s premiérom, lebo ak nechce zmeniť masmediálnu politiku, nemá to význam*”. Po piatich minútach prišiel premiér. Zaujímavé, sadol si k nám, nepozval ma k sebe.

„*Tak ako, pani Pospíšilová?*” - spýtal sa s úsmevom, prirodzene, pokojne, priateľsky.

„*Pán premiér, ja si nemôžem dovoliť byť neúspešná. Ja mám dve deti, z toho jedno malé a okrem toho ani vy by ste neboli spokojný, ak by som bola u vás neúspešná. Ale na to, aby som bola úspešná, je potrebné úplne od základu zmeniť vašu masmediálnu prácu, celú koncepciu*”. Túto vetu som mala pripravenú a jednou z alternatív odpovede mohlo byť, že už tu „narazím” a pôjdem domov.

A on ma prekvapil: „*A čo, ja nejakú masmediálnu politiku mám?!*” „*Nemáte*” – odpovedalo som trúfalo. „*Tak, prosím, máte voľné pole pôsobnosti. Čo navrhnete, bude*”.

A tak sme pokračovali v našom rozhovore. Všetko možné sme predebatovali, de facto so všetkými mojimi názormi súhlasil. Jedine návrh, aby na tlačovky po rokovaní vlády chodili aj ministri, odmietol, vraj to je zložité. V rozhlase tlmene zaznela zvučka

relácie *Pozor, zákruta!* ani som si neuvedomila, že ubehli už tri hodiny. Bol to zaujímavý rozhovor. Pani Nagyová sa ozvala: „*Pozveme pani Magdu na obed*”. On nereagoval, ďalej hovoril alebo sa pýtal. Pani Anna už medzitým všetko zariadila a tak sme sa presťahovali do jedálenského kúta pri jeho pracovni. Bolo už prestreté pre troch. Tam som postupne prešla aj na také citlivé otázky, ako bolo vyšetrovanie kauzy Michala Kováča mladšieho. Povedala som, že mu to ako premiérovi veľmi škodí. Že to škodí Slovensku! Na to niekoľkokrát vstal a doniesol zo svojho stola rôzne hlásenia a záznamy, ktoré – údajne – svedčili proti synovi prezidenta republiky. Neviem, čo to boli za spisy, vyzerali originálne.

Potom sme prešli na personálne otázky, koho by som si zobrala na pomoc. Navrhla som moju dobrú kolegyňu a kamarátku z *Rádiožurnálu* Ľudku Bulákovú. On na to: „*Nič proti nej nemám, celkom od začiatku som uvažoval o vás dvoch. Ale...*” – a to čo povedal ďalej, ma veľmi prekvapilo a zároveň bolo pre mňa veľkým poučením do budúcnosti.

„*Ja som si vás vyskúšal. Každý z vás som povedal jednu informáciu a tú, čo som povedal vám, sa mi nikdy nevrátila, ale ... nie som si istý, či tá, čo som povedal pani Bulákovvej sa neobjavila o 10 dní na vedení SDL.*” Zostala som na chvíľu ako obarená, v nemom úžase... no, nedala som sa. „*Pán premiér, bez takého človeka ako je Ľudka by som to nezládla, nedokázala. Potrebujem pomocníka, na ktorého sa môžem na 100 % spoľahnúť, ale aj oponenta, ktorý nemá problém mi povedať iný názor. Za tých 5 rokov, čo sme spolu v Rádiožurnále, stačí, keď sa na ňu pozriem a viem, na čom som. Je pracovitá, má výborný organizačný talent a na rozdiel odo mňa, nemá malé dieťa.*” Pomohla mi pani Nagyová: „*Daj jej príležitosť*”.

Po určitom čase a ďalších témach sme sa k tomu opäť vrátili. „*Nehovorím nie, ale zvážte to, porozmýšľajte ešte nad tým*”. Zaujímavé bolo, že Ľudka možnosť spolupracovať so mnou pre V. Mečiara vo viacerých našich debatách po tej jeho prvej ponuke vo februári ani len hypoteticky nepripúšťala. Teraz navyše o tomto mojom návrhu vôbec nevedela, bola s manželom na dovolenke niekde v Tatrách. Mne však bolo úplne jasné, že sama tam nemôžem nič dokázať. Potrebovala som pár schopných ľudí a Ľudka bola jednou, lepšie povedané tou prvou medzi nimi. Musím povedať, že tieto jeho spomínané „obavy” sa nikdy nepotvrdili, ani sa k nim čo len v náznakoch predlo mnou, ani pred ňou nikdy nevrátil.

Dali sme si ešte kávu. Bolo už takmer 15 hodín. Rozprávali sme sa teda 5 hodín! Povedala som mu všetko, čo som chcela. Aj tie najháklivejšie veci som komentovala zo svojho uhla pohľadu. Aj o zavlčení M. Kováča ml. do cudziny a tiež o možnom zapojení SIS do toho prípadu. Počúval, protiargumentoval, nesúhlasil. Musím však povedať, že veľmi pokojne, kultivovane, k niektorým mojím argumentom sa niekoľkokrát vracal. Akoby mu to vrtalo v hlave a akoby sám seba presviedčal, že to nemôže byť tak, ako som to prezentovala ja.

Cestou do rozhlasu som rekapitulovala. Bez problémov sme sa zhodli iba v jednom – v prípade môjho súhlasu, by som si v rozhlase zobrala neplatené voľno. Ak sa mám kladne rozhodnúť, musím s mnohými ľuďmi hovoriť, nemôžem pracovať. Pri odchode mi pani Nagyová poradila: *“Povedzte, že vás riaditeľ Tužinský poveril istou prácou pre rozhlas”*.

Keď som prišla na 9. poschodie obrátenej pyramídy, bolo už takmer pol štvrtej popoludní. Vedúci RŽ Doboš bol rozčúlený, kde som, kde sa túlam, keď chýbajú ľudia. Úprimne povedané, ani som sa mu nemohla čudovať. *„Bola som u premiéra”. „U premiéra?! Od 10. -tej ráno, to môžeš hovoriť niekomu inému. Poobede som hovoril s riaditeľom a nič mi nepovedal”* - dodal ešte víťazne. *„Pán riaditeľ Tužinský to nemohol vedieť”*. Ihneď vytočil číslo sekretariátu ústredného riaditeľa, ktorý tam našťastie nebol a dozvedel sa, že bude tam až o 8.45 hod. ráno. A tak sa k nemu hneď aj objednal.

Ešte musím spomenúť jeden fakt, ktorý mi premiér povedal. Tužinský vraj vie o jeho ponuke pre mňa na daný post už pol roka a tak nebude vôbec prekvapený. V tom momente mi bolo úplne jasné, prečo som sa mohla za posledných pár mesiacov „hrať” na nezávislú novinárku, že inak by ma už boli zrejme dávno vyhodili.

Pani Nagyová slúbila, že ústrednému riaditeľovi rozhlasu zavolá, ale keďže bol odcestovaný, nemala možnosť s ním zrejme hovoriť. Na jeho sekretariáte mi povedali, že je v Ružomberku a vráti sa až v noci. Ráno o 7.-ej som mu zavolala do bytu, že sa s ním potrebujem stretnúť. Bol veľmi odmeraný, keď som mu navyše povedala, že môžem až o 9.30 hod., mi s ľadovým hlasom oznámil: *„Ja sa vám predsa prispôsobovať nebudem.”* Bolo to pochopiteľné. Takže o 8.30 hod. som už sedela na jeho sekretariáte. Meškal. Keď však prišiel, bol už

ku mne celkom iný ako vždy doteraz. Súhlasil s neplateným voľnom, zároveň som ho tiež poprosila, aby to on oznámil M. Dobošovi, čo aj hneď telefonicky urobil. „*Prišlo k najhoršiemu, pani Pospíšilová nás opúšťa*“. Doteraz neviem, či to myslel vážne alebo sarkasticky. O Ľudke Bulákovej, keďže bola ešte stále na dovolenke vo Vysokých Tatrách, som si mu vtedy netrúfla nič povedať. Potrebovala som s ňou najskôr hovoriť.

Vnútorne som však ešte stále nebola celkom rozhodnutá a čoraz viac som si uvedomovala, na akom tenkom ľade sa začínam pohybovať. Dohodli sme sa, že ak si žiadosť o neplatené voľno po dôkladnom zvážení vypíšem, on to v piatok o 15.-tej hodine podpíše a od pondelka môžem nastúpiť na Úrad vlády. Kolotoč sa už veselo krútil a pomaly, ale isto už z neho nebolo možné vystúpiť, len zoskočiť. Pravda s tým rizikom, že si rozbijem ak nie hlavu, tak určite aspoň kolená.

S vedúcou Úradu vlády Z. Kramplovou som sa radila, ako by sa to dalo urobiť, aby sme mohli s Ľudkou Bulákovou nastúpiť obidve naraz. Bolo mi jasné, že v piatok musím znovu počkať na ústredného riaditeľa rozhlasu a osobne mu povedať o Ľudke. Predsa nemohla nastúpiť od utorka, keď o tom nevie. Keďže v piatok odchádzal na niekoľko dní na pracovnú cestu do zahraničia, nebolo by to voči nemu korektné ani diplomatické. A to aj napriek tomu, že išlo o záujem predsedu vlády jeho spriazneného hnutia. O 15.-tej hodine som sa stretla znovu s J. Tužinským. Správu o odchode druhej parlamentnej a vládnej spravodajkyne prijal síce s rozvahou, ale zároveň ma striktné požiadal, aby som ďalšie požiadavky na odchod kolegov z *Rádiožurnálu* už nedávala. To som však v úmysle ani nemala. Po prvý raz v histórii našich „bilaterálnych“ stretnutí mi J. Tužinský ponúkol kávu.

V piatok večer som sa konečne stretla s Ľudmilou, ktorá sa práve vrátila z dovolenky. Môj návrh si na počudovanie vypočula celkom pokojne a s úsmevom, čo ma naplnilo istým optimizmom. Keďže vzápätí odchádzala na dva dni mimo Bratislavu, osláviť 50-tku manžela, sľúbila mi oznámiť svoju odpoveď až v nedeľu večer. S pribúdajúcimi hodinami som bola z možnosti jej negatívnej odpovede, viac ako nervózna. Môj muž v sobotu 21. októbra kúpil všetky noviny, či sa tá správa niekde neobjavila. V novinách, chvalabohu, nič nebolo. Všetko prepuklo v pondelok predpoludním.

Pondelkové stretnutie s mojim priateľom a právnym poradcom, docentom Ľubomírom Fogašom (v tom čase poslancom NR SR za

SDL) trvalo dlhšie, ako som predpokladala. Patril k tým ľuďom, ktorý mi vždy bol ochotný poskytnúť nielen excelentnú právnu radu, ale aj jeho životné skúsenosti, navyše oplýval obdivuhodným ľudským i politickým nadhľadom, rozvahou i empatiou. Ľubo môjho budúceho šéfa poznal z 5-ročnej politickej praxe – o. i. aj pri písaní ústavy Slovenskej republiky, ale aj z nejedného podobného „lámania“, aby Ľubo s ním politicky spolupracoval. Všetko si odo mňa vypočul a povedal: *„Rozhodnúť sa musíš sama. Počítať však musíš aj s tým, že tvoj odchod k nemu mnohí nepochopia, resp. odsúdia. Tí, čo ho milujú, ťa budú milovať, tí čo ho nenávidia, ťa budú zatracovať. V takých dôležitých veciach, akou je aspoň čiastočná možnosť ovplyvniť ďalší pozitívny vývoj, sa žiada aj istý stupeň sebaobetovania. Ešte vždy môžeš povedať nie!“*. Práve jemu o. i. vďačím za spísanie pracovných a morálnych zásad mojej budúcej spolupráce s predsedom vlády SR Vladimírom Mečiarom. Bolo ich šesť, mala som ich napísané na stroji, pripravené na ráno.

Keďže som sa do istej miery obávala reakcie - od zajtra už bývalých - kolegov, ešte večer som zavolała priateľa, korešpondenta českého denníka Právo v Bratislave Pavla Minárika. Poprosila so ho, aby prišiel v utorok popoludní na tlačovku na Úrad vlády. Keďže tam nezvykol chodiť, nechápal o čo ide. Vzhľadom na naše kolegiálne vzťahy to prisľúbil, hoci mal práve na návšteve Bratislavy svojho šéfredaktora Zdeňka Porybného. Ešte predtým som si však doma na odkazovači našla niekoľko odkazov. Hľadal ma kolega Michal Tvarožek, Milan Syruček z ČTK a dvakrát Ľubomír Lintner z denníka SME, bývalý kolega, šéfredaktor Hlavnej redakcie spravodajstva, ktorý bol odídený zo Slovenského rozhlasu kvôli svojim „rozhlasovým sporom“ s Vladimírom Mečiarom. Po jeho prvom odvolaní z funkcie ho vytiahlo Kresťansko-demokratické hnutie (KDH) počas krátkej 9-mesačnej vlády Jozefa Moravčíka na ten istý post, na ktorý som od zajtra mala nastúpiť ja. Zo záznamníka sa mi ozvalo:

„Dobrý deň, Magda, Ľubo Lintner pri telefóne. Chcel som sa s vami skontaktovať ohľadom vášho budúceho zamestnania a zamestnávateľa. Ak by ste sa mi mohli ozvať, lebo viem, že už je to asi pravda a myslím si, že by bolo dobré mať aspoň jednu vetu od vás...zaujímajú ma dôvody, prečo ste sa rozhodli práve teraz?!“

Na druhý deň ráno denník SME ako jediný priniesol na prvej strane správu – nebola síce presná, ale bola.

„Moderátorky Rádiožurnálu M. Pospíšilová a Ľ. Buláková majú pôsobiť na úrade vlády

Podľa informácií z viacerých zdrojov majú v najbližších dňoch nastúpiť na úrad vlády do funkcie hovorkyne Magda Pospíšilová a do funkcie riaditeľky tlačového a informačného odboru Ľudmila Buláková. Obidve novinárky sú známe ako moderátorky Rádiožurnálu Slovenského rozhlasu, v ktorom pôsobia od jeho vzniku v marci 1990. Dátum presného nástupu do nových funkcií sa nám včera nepodarilo zistiť, ale je možné, že obidve sa predstavia už dnes na tlačovej konferencii po rokovaní vládneho kabinetu. K nami získanej informácii sa nechcel vyjadriť ani šéfredaktor spravodajského okruhu SRo M. Michalčík, ani šéf Rádiožurnálu M. Doboš. Na sekretariáte predsedu vlády nám včera nikto nedvíhal telefón, do uzávierky vydania sa nám nepodarilo zastihnúť ani vedúcu úradu Z. Kramplovú. Na domácich telefónnych číslach M. Pospíšilovej a Ľ. Bulákovovej boli zapnuté iba odkazovače.”

Pravdu povediac, neverila som, že sa to až do poslednej chvíle podarí udržať v tajnosti.